

@fosselat

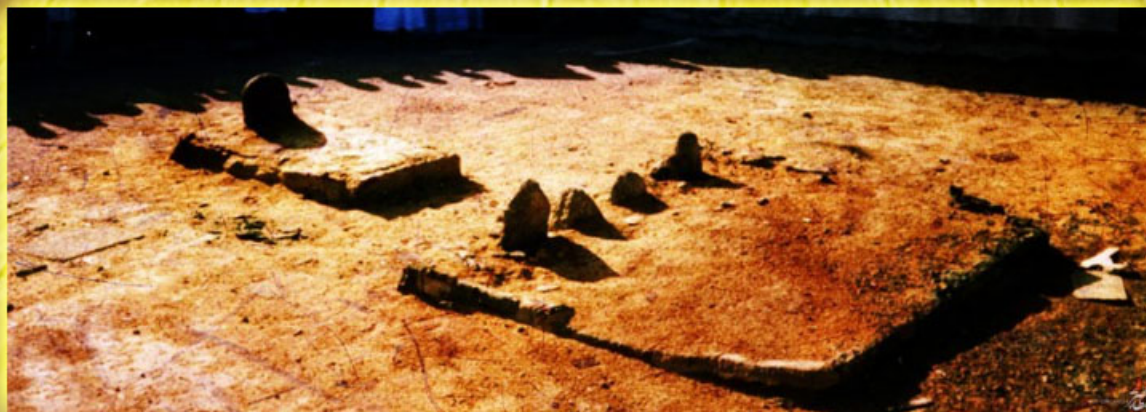
سیره امام حسن

تدبیر در سیره امام حسن (ع)

موضوع

[زندگی سیاسی - مبارزاتی]

تهیه شده توسط حجت الاسلام علی رجبی

@fosselat

تدابیر در سیره امام حسن مجتبی (ع)

نقش امام حسن (ع): دفاع از ولایت و امامت با صلح
(پرشکوه ترین نرماش قهرمانانه تاریخ)

@fosselat

تدبیر در سیره امام حسن (ع)

- ۱- شناختنامه امام حسن (ع)
- ۲- شمار فرزندان امام حسن (ع)
- ۳- حدیث نیکی ترین نیکی از امام حسن (ع)
- ۴- تدبیر در سیره امام حسن (ع)
- ۵- متن صلح امام حسن (ع) با معاویه
- ۶- عِلَلِ صَلَاحِ اِمَامِ حَسَنِ (ع) {نرمش قهرمانانه تاریخ}

تدبیر در سیره امام حسن مجتبی (ع)

۱ شناختنامه سبط اکبر پیامبر(ث)، امام حسن (علیه السلام)

نام : امام حسن (ع) (شبر)

لقب معروف : مجتبی - ولی

سبط اکبر - امین

تقی - حجت

زکی - سید

کریم اهل البیت (ع)

ریحانه الرسول - مصلح

کنیه : ابا محمد (ابو محمد)

پدر : امیر مومنان علی (ع)

مادر : فاطمه زهرا سلام الله علیها (ام الائمه)

تاریخ ولادت : شب ۱۵ رمضان سال ۳ هجری قمری

محل ولادت : مدینه النبی (ص)

زمان شهادت : ۲۸ صفر سال ۵۰ هجری [بعضی هفتم صفر و آخر ما صفر سال ۵۰ هجری]

قاتل و چگونگی شهادت : سمی که به دستور «معاویه» توسط « جعدہ » همسر حضرت دختر اشعث به آن حضرت داده شد.

عمر مبارکش : ۴۷ سال یا ۴۸ سالگی [سیره پیشوایان]

مدت امامت : ۱۰ سال

سن امامت : ۳۷ سالگی

مرقد مطهر : قبرستان بقیع (واقع در مدینه)

دوران زندگی : عصر پیامبر : تقریباً ۷ سال

همراهی پدر : ۳۰ سال

مدت امامت : ۱۰ سال

تدبیر در سیره امام حسن مجتبی (ع)

۴

شمار فرزندان امام حسن مجتبی (ع) ۲

@fosselat

- ۱- زید
- ۲- ام الحسن
- ۳- ام الحسین
- ۴- حسن مثنی
- ۵- عمر
- ۶- قاسم
- ۷- عبدالله
- ۸- عبدالرحمن
- ۹- حسین اثرم
- ۱۰- طلحه
- ۱۱- فاطمه
- ۱۲- ام عبدالله
- ۱۳- فاطمه
- ۱۴- ام سلمه
- ۱۵- رقیه

[ارشاد، شیخ مفید، ج ۱، ص ۳۵۵]

حدثنا ابوالحسن قال: حدثنا ابوالحسن قال: حدثنا الحسن عن الحسن عن الحسن:

امام
حسن (ع)

حسن بن ابی
الحسن بصری

حسن بن
عرفه عبدي

علی بن
محمد واقری

علی بن احمد
بصری تمار

محمد بن
عبد الرحیم شوشتری

انْ أَحْسَنَ الْحَسَنِ ، الْخُلُقُ الْحَسَنِ
به یقین نیکوترین نیکی اخلاق نیک است ...

**مشارکت در تاسیس
و تثبیت اسلام و حفظ وحدت
[آموزش برای دوران امامت]**

الف) قبل امامت:

**سیره
امام
حسن (ع)**

**دفاع از ولایت
و زمینه سازی قیام عاشورا**

ب) دوران امامت:

سیره
امام
حسن (ع)

۱) دوران کودکی:

{ حضور در جریان تبلیغ اسلام و ولایت }

۲) دوران خلفا:

{ اطاعت محض از ولی زمان }

الف) قبل امامت:

مشارکت در تاسیس
و تثبیت اسلام و حفظ وحدت
[آموزش برای دوران امامت]

۳) دوران خلافت و حکومت علی (ع):

{ آموزش عملی و علمی برای امامت }

{ ۳۰ سال کنار پدر }

نقش دفاع از ولایت و امامت با صلح (پرشکوه ترین نرمش قهرمانانه تاریخ)

الف) قبل از امامت

تربیت در دامن جد خود، رسول خدا (ص)
{حدود ۷ سال}

- ریحانه الرسول
- شباب اهل الجنة

إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا {5} عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا {6} يُوفُونَ بِالْغَدِّ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا {7} وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ.....

انسان ۵ الی ۲۲

جزء «ابرار» در سوره انسان (دهر)

ب) دوران کودکی

حضور در مباحثه با نصاری

فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ {61}

آل عمران ۶۱

حضور در آیه «تطهیر» و حدیث کساء

وَقُرْنِ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا {33}

احزاب ۳۳

محبت و مودت حضرتش در آیه «مودت» - ... قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى...

شوری ۲۳

الف) قبل از امامت

همراهی با مادر در ماجرای
غصب فدک و ولایت

دوران خلفا:

{ اطاعت محض از ولی زمان }

۳

ارشاد عثمان بن عفان (خلیفه سوم)
و حراست از خانه او

تدبیر در سیره امام حسن مجتبی (ع)

نقش دفاع از ولایت و امامت با صلح (پرشکوه ترین نرمش قهرمانانه تاریخ)

الف) قبل از امامت

حضور در جبهه های

کوفه

جمل (ناکثین - ۳۶ هـ)

صفین (قاسطین ۳۷ هـ)

نامه ۲۳ (وصیت امام اندکی قبل از شهادت)

وَصِيَّتِي لَكُمْ: أَنْ لَا تُشْرِكُوا بِاللَّهِ شَيْئًا؛ وَمُحَمَّدًا (صلى الله عليه وآله) فَلَا تُضَيِّعُوا سُنَّتَهُ. أَقِيمُوا هَذَيْنِ الْعَمُودَيْنِ، وَأَوْقِدُوا هَذَيْنِ الْمِضْبَاحَيْنِ، وَخَلَاكُمْ دَمًا! أَنَا بِالْأَمْسِ صَاحِبِكُمْ، وَالْيَوْمَ عِبْرَةٌ لَكُمْ، وَغَدًا مَفَارِقُكُمْ.....

نامه ۳۱ (هنگام بازگشت از صفین)

مِنَ الْوَالِدِ الْفَانِ، الْمَقَرِّ لِلزَّمَانِ، الْمُدْبِرِ الْعُمْرِ، الْمُسْتَسْلِمِ لِلدُّنْيَا، السَّكِينِ مَسَاكِينِ الْمُؤْتَى، وَالطَّاعِينَ عَنْهَا غَدَا؛ إِلَى الْمَوْلُودِ الْمُؤَمَّلِ مَا لَا يُدْرِكُ، السَّالِكِ سَبِيلِ مَنْ قَدْ هَلَكَ، غَرَضُ الْأَسْقَامِ.....

حکمت ۳۸

لَا بُدَّ مِنَ الْخَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا بَنِيَّ، احْفَظْ عَنِّي أَرْبَعًا، وَأَرْبَعًا، لَا يَضُرُّكَ مَا عَمِلْتَ مَعَهُنَّ: إِنْ أَعْنَى الْعِنَى الْعَقْلُ، وَأَكْبَرَ الْفَقْرِ الْخُمُقُ، وَأَوْخَشَ الْوُخْشَةَ الْعَجَبُ، وَأَكْرَمَ الْخَسَبُ.....

حکمت ۴۱۶ (بی ارزشی دنیا)

لَا بُدَّ مِنَ الْخَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا تُخَلِّفَنَّ وِرَاءَكَ شَيْئًا مِنَ الدُّنْيَا، فَإِنَّكَ تُخَلِّفُهُ لِأَخَدِ زَجَلَيْنِ: إِمَّا زَجَلَ عَمَلٍ فِيهِ بَطَاعَةُ اللَّهِ فَسَعِدَ بِمَا شَقِيَتْ بِهِ، وَإِمَّا زَجَلَ عَمَلٍ فِيهِ بِمَعْصِيَةِ اللَّهِ فَسَقِيَ.....

دوران خلافت

و حکومت علی (ع)

۳ | آموزش عملی

و علمی برای امامت

30 سال کنار پدر

وصیت های علی (ع)

برای امام حسن (ع)

در نهج البلاغه

سیره امام حسن (ع)

پیش از صلح

دوران امامت:

ب
 { دفاع از ولایت
 و زمینه سازی قیام عاشورا }

پس از صلح با معاویه تا شهادت
 [قیام ساکت]

ب) دوران امامت

تلاش برای جلوگیری از بی حرمتی
به مقام ولایت {پنهان نگه داشتن قبر علی (ع)}

اعلام جنگ و مخالفت با معاویه لعین

پذیرش صلح (آتش بس) و کناره گیری از حکومت
{تنظیم متن پیمان به نفع شیعیان [پیمان ساباط]}

۱۱) پیش از صلح

تدبیر در سیره امام حسن مجتبی (ع)

نقش دفاع از ولایت و امامت با صلح (پرشکوه ترین نرمش قهرمانانه تاریخ)

ب) دوران امامت

پس از صلح
با معاویه
۴
تا شهادت
[قیام ساکت]

دفاع از پیمان صلح با ایراد خطبه و سخنرانی [بیان انگیزه های صلح و...]
پرده برداشتن از چهره پلید معاویه و توطئه های او

مناظرات کوبنده امام حسن (ع)
با بنی امیه (معاویه و مزدورانش)

- عمر و عاص
- عتبه بن ابی سفیان
- ولید بن عقبه
- مغیره بن شعبه
- مروان حکم

پناهگاه مظلومان
احسان و اتفاق بی اندازه به فقرا
[کریم اهل البیت (ع)]

مرجعیت اجتماعی

تربیت شاگرد و راوی
و بیان مکارم اخلاق

مرجعیت علمی و معنوی

هجرت و بازگشت
به مدینه (حجاز)

روشن گری و آگاهی بخشی سیاسی
[معرفی چهره پست بنی امیه]

مرجعیت سیاسی

زمینه سازی برای قیام عاشور
[قیام فریاد گونه حسین (ع)]

معرفی امام بعد از خود (حسین (ع))

[متن مفاد صلحنامه به نفع شیعیان]

حسن بن علی (ع) حکومت را به معاویه واگذار کند، مشروط به آنکه:

- ۱- طبق دستور قرآن و سنت پیامبر (ص) رفتار کند.
 - ۲- مخالفت با موروثی شدن حکومت (معاویه حق ندارد برای خود جانشین تعیین کند)
 - ۳- مَمْنُوعِيَّتِ سَبِّ عَلِي (ع)
 - ۴- امنیّت شیعیان (معاویه تعهد می کند که تمام مردم، اعم از سکنه شام و عراق و حجاز، از هر نژادی که باشند، از تعقیب و آزار وی در امان باشند).
 - ۵- عدم توطئه از جانب معاویه علیه امام حسن و امام حسین (ع)
 - ۶- مَبْلَغ ۵ میلیون درهم که در بیت المال کوفه موجود است باید زیر نظر امام (ع) مصرف شود و نیز معاویه باید در تعیین مقرری و بذل مال، بنی هاشم را بر بنی امیه ترجیح بدهد. و...
- در پایان پیمان، معاویه اکیداً تعهد کرد تمام مواد آن را محترم شمرده دقیقاً به مورد اجرا بگذارد. او خدا را بر این مسئله گواه گرفت، و تمام بزرگان و رجال شام نیز گواهی دادند.**

[سیره پیشوایان - ص ۱۱۳]

الف) از نظر سیاست خارجی

آن روز جنگ داخلی به سود جهان اسلام نبود، زیرا امپراتوری روم شرقی، که ضربتهای سختی از اسلام خورده بود همواره، مترصد فرصت مناسبی بود تا تلافی کند.

ب) از نظر سیاست داخلی

فقدان جبهه نیرومند وشجاع، زیرا مردم عراق و مخصوصاً مردم کوفه، در عصر امام حسن (ع)، نه آمادگی روحی برای نبرد داشتند و نه تشکل و هماهنگی و اتحاد.

*خستگی از جنگ (جمل، صفین، نهروان)

جنگ های پی در پی و نیز جنگ های توأم با تلفاتی که بعد از جریان حکمیت، میان واحدهای ارتش معاویه و نیروهای علی (ع) - در عراق و حجاز و یمن در گرفت، در میان بسیاری از یاران حضرت علی (ع) یک نوع خستگی از جنگ و علاقه به صلح و متارکه جنگ ایجاد کرد.

جمل: متجاوز از 30 هزار کشته شدند.

نهروان: 4 هزار نفر از خوارج به قتل رسیدند.

صفین: مجموع تلفات طرفین به 110 هزار نفر رسید.

در جنگ های

ج) جامعه ای با عناصر متضاد (سپاهی ناهمگ)

جامعه عراق از قشر ها و گروههای مختلف و متضادی تشکیل یافته بود.

اول: پیروان و طرفداران حزب خطرناک اموی

دوم: گروه خوارج که جنگ با هر دو اردوگاه را واجب می دانستند.

سوم: مسلمانان غیر عرب که از نقاط دیگر به عراق آمده بودند. (20 هزار نفر)

چهارم: گروهی که عقیده ثابتی نداشتند و در ترجیح یکی از طرفین در شک بودند.

پنجم: پیروان و شیعیان خاص امیرالمؤمنین (ع)

*شیخ مفید بیان می کند:

عراقیان خیلی به کندی و با بی علاقه برای جنگ آماده شدند و سپاهی که امام حسن (ع) بسیج نمود، از گروههای مختلفی تشکیل می شد. علاوه بر گروههای بالا...

ششم: افراد سودجو و دنیا پرست که به طمع منافع مادی در سپاه امام داخل شدند.

هفتم: گروهی که نه به خاطر دین، بلکه از روی تعصب عشیرگی و صرفاً به پیروی از رئیس خود، برای جنگ حاضر شده بودند.

تدبیر در سیره امام حسن مجتبی (ع)

۴

عَلِّ صَلْحِ امام حسن (ع) {نرمش قهرمانانه تاریخ}

مردم پیمان شکن

عده ای از رؤسای قبائل و افراد وابسته به خاندانهای بزرگ کوفه، به امام خیانت کرده و به معاویه نامه ها نوشتند و تأیید و حمایت خود را از حکومت وی ابراز نمودند.

فرمانده خائن

امام حسن (ع) پس از آنکه کوفه را به قصد جنگ با معاویه ترک گفت «عبیدالله بن عباس» را با 12 هزار نفر سپاه، به عنوان طلایه لشکر، گسیل داشت ولی طولی نکشید به امام (ع) گزارش رسید که عبیدالله با دریافت [یک میلیون درهم] از معاویه، شبانه همراه 8 هزار نفر به وی پیوسته است.

توطئه های خائنانه

معاویه به منظور شکاف و اختلاف در میان ارتش امام (ع)، به وسیله جاسوسان و مزدوران خود، در میان لشکر امام (ع) شایع می کرد که «قیس بن سعد» (فرمانده مقدمه سپاه) با معاویه سازش کرده و در میان سپاه قیس نیز شایع می ساخت که حسن بن علی (ع) با معاویه صلح کرده است.

کار به جایی رسید که معاویه چند نفر از افراد خوش ظاهر را که مورد اعتماد مردم بودند، به حضور امام (ع) فرستاد. این عده در اردوگاه «مدائن» با حضرت (ع) ملاقات کردند، پس از خروج از چادر امام (ع)، در میان مردم جار زدند: «خداوند بوسیله پیامبر (ص) فتنه را خواباند و آتش جنگ را خاموش ساخت. حسن بن علی (ع) با معاویه صلح کرده و خون مردم را حفظ نمود!» مردم که به سخنان آنان اعتماد داشتند، در صدد تحقیق بر نیامدند و سخنان آنها را باور نمودند، بر ضد امام شورش کردند و به خیمه آن حضرت حمله ور شده و آنچه در خیمه بود، به یغما بردند و در صدد قتل امام بر آمدند و آنگاه از چهار طرف متفرق شدند.

خیانت خوارج

امام حسن (ع) از «مدائن» روانه «ساباط» شدند و در بین راه یکی از خوارج که قبلاً کمین کرده بود، ضربت سختی بر آن حضرت وارد کرد. امام (ع) بر اثر جراحت، دچار خونریزی و ضعف شدید شد و بوسیله دوستان و پیروان خود، به مدائن منتقل گردید.

@fosselat

* حدیث پیامبر اکرم (ص) در مورد صلح امام حسن (ع):

« إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ وَ لَعَلَّ اللّٰهَ أَنْ يُصَلِّحَ
 بِهِ مَا بَيْنَ فِئَتَيْنِ عَظِيمَتَيْنِ . »
 این پسر من سید است و امید است خداوند
 بوسیله او میان دو گروه بزرگ اصلاح کند.

[مسند احمد بن حنبل، جلد ۵، ص ۴۴]